

DOI 10.31558/2519-2949.2019.4.16

УДК 341.24(477):061.1ЄС

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5929-5005>

Майніна М. С., Київський національний університет імені Тараса Шевченка

АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНА-ЄС: ПОЛІТИЧНІ ЗАГРОЗИ ТА ЕКОНОМІЧНІ МОЖЛИВОСТІ

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони визначила новий, більш поглиблений формат співпраці між підписантами. Це важливий документ, який засвідчив не лише прагнення України приєднатися до європейського співтовариства, а й вперше документально підтвердив визнання всіма сторонами Угоди євроінтеграційного курсу України. Шлях до підписання Угоди не був простим: сторонам вдалося поставити підписи лише з другої спроби. Відмова України підписати Угоду на саміті у Вільнюсі 2013 р., революційні події, які зрештою призвели до загострення ситуації в Криму та на Сході, обрання нового керівництва держави, згодом референдум у Нідерландах – усе це передувало підписанню та ратифікації Угоди. На сьогодні Угоду визнано найбільшим нормативно-правовим актом як в історії Євросоюзу, так і України.

Більшість аналітиків та науковців присвячують аналіз Угоди здебільшого положенням, які стосуються економіки. Дійсно, цій частині відведено чималий обсяг. Проте, реалізація положень Угоди неможлива без співпраці на політичному рівні. Стаття присвячена аналізу саме політичної частини Угоди. У статті досліджується історія підписання Угод про асоціацію ЄС з іншими державами на предмет закріплення положення про подальше членство в Європейському Союзі. Визначено особливості УА між Україною та ЄС, розглянуто порядок впровадження змін, а також проаналізовано загрози та перспективи подальшого виконання положень Угоди. Зазначено, що причини ускладнень імплементації Угоди можуть бути як внутрішні, так і зовнішні.

Для України Угода – це не лише стандарти, цінності та принципи, а й міжнародний авторитет та спроможність проявити себе на геополітичній арені. Виконання положень Угоди – важлива заявка на європейське майбутнє. Однак, зміни мають бути зваженими та продуманими. Україна має зберегти незалежність, суверенітет та відстояти свої позиції.

Ключові слова: Угода про асоціацію, євроінтеграція, Європейський Союз.

Співпраця з Європейським Союзом має стратегічне значення для становлення України як повноцінного суб'єкта міжнародних відносин та активного члена світового співтовариства. З одного боку європейський курс України – це шлях до високих стандартів, якісних послуг та демократичних принципів. З іншого ж належність до європейської спільноти вимагає певних поступок та прийняття непопулярних рішень. Кожна з держав Євросоюзу пройшла свій особливий шлях до членства в ЄС. Як правило, він розпочинався з підписання договору про асоціацію, яким було регламентовано стандарти та принципи взаємодії.

Євроінтеграційний курс України було підтверджено українською стороною та визнано європейською стороною разом із підписанням Угоди про асоціацію. Угода передбачає економічну інтеграцію та політичну асоціацію України з ЄС. Як правило, саме економічній частині Угоди присвячено основну увагу експертів та науковців. Зважаючи на це, метою статті є дослідити вплив політичної частини Угоди про асоціацію Україна-ЄС на реалізацію державного суверенітету України. Під час написання статті було використано ряд нормативно-правових актів, зокрема, Угоди про асоціацію з Угорщиною, Болгарією, Польщею, Румунією, Словаччиною, Чехією та Грузією, Угоду про асоціацію Україна-ЄС, а також звіти про її виконання 2014-2018 рр., використовувалися аналітичні матеріали і звіти, представлені Міністерством закордонних справ України.

Історія розширення Євросоюзу показує, що шлях до членства в ЄС доволі тривалий та складний процес. Подекуди він може займати десятки років. До прикладу, Албанія та Сербія подали заявку на вступ до ЄС у 2009 р. Однак, якщо Сербія отримала статус кандидата у 2012 році, Албанія – лише у 2014 року. Північна Македонія отримала статус кандидата ще в 2005 році, проте досі не стала

членом Союзу. Питання приєднання Туреччини до ЄС, через ряд політичних розбіжностей (в тому числі і не визнання одного з членів ЄС – Кіпру) з 2006 року значно пригальмувалось. Усе це вказує на те, що членство кожної нової держави має мати не лише економічну та соціальну доцільність, а й політичну: кожен з членів ЄС має позитивно сприйняти нового кандидата.

Співпраця з Євросоюзом не завжди потребує членства в об'єднанні. Регулювання стосунків ЄС з третіми державами відбувається на засадах двох основних видів міжнародних договорів: *Угод про співпрацю* (про партнерство та співпрацю) та *Угод про асоціацію*, які укладаються відповідно до «Договору про функціонування ЄС» та «Договору про ЄС». Як правило, подібні Угоди не гарантують державі подальший вступ до Євросоюзу – їх мета визначити порядок співпраці між підписантами. Однак, якщо ми звернемося до історії євроінтеграції, побачимо, що положення про подальші перспективи членства – не рідкість в Угодах про асоціацію. У 1990-х рр. укладено угоди «Про асоціацію» з державами ЦСЄ, які відомі також як Європейські угоди. В преамбулі і першій статті згаданих угод зазначено, що асоціація є засобом для досягнення членства в ЄС [1]. В Угоді про асоціацію з Угорщиною зазначалося, що кінцева мета держави – членство у Союзі, а Угода про асоціацію допоможе досягти цієї мети: «метою асоціації є...встановлення нових норм, практики та політики, як основи інтеграції Угорщини в об'єднання» [2, с. 2] Схожі положення містилися і у Угодах з Болгарією (1993 р.), Польщею (1994 р.), Румунією, Словаччиною, Чехією та Грузією (2014).

В основу Угоди про асоціацію зазвичай покладені так звані Копенгагенські критерії, саме ті, яким має відповідати кожна держава-кандидат на вступ до ЄС. Мова йде про стабільність інститутів, що гарантують демократію, верховенство права, повагу до прав людини, повагу і захист національних меншин (*політичні критерії*); наявність дієвої ринкової економіки і здатність витримувати конкурентний тиск і дію ринкових сил у межах ЄС (*економічні критерії*); здатність узяти на себе зобов'язання, що випливають з членства в ЄС, включаючи суворе дотримання цілей політичного, економічного та валютного союзу (*інші критерії*) [3].

Розвиток відносин Україна – ЄС має ряд особливостей. Процес підписання Угоди між Україною та ЄС відбувався не за традиційним для більшості держав сценарієм. До того ж, реалізація положень Угоди викликає питання як в ряді європейських держав, так і в громадськості.

Євроінтеграційний курс для України – не лише визначення геополітичних пріоритетів та міжнародних партнерів. До 2014 р. відносини між Україною та Євросоюзом будувалися на засадах Угоди про партнерство та співробітництво. Переговори щодо укладення нової посиленої угоди розпочалися у березні 2007 р. відповідно до «Плану дій Україна-ЄС». За інформацією Міністерства закордонних справ протягом 2007-2012 рр. відбувся 21 раунд переговорів щодо Угоди про асоціацію та 18 раундів переговорів щодо розділу Угоди про створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі [4]. Переговори завершилися у грудні 2011 р., а вже у травні 2013 Колегія Європейської Комісії прийняла рішення рекомендувати Раді ЄС підписати Угоду та дозволити її тимчасове застосування до завершення процедур ратифікації державами – членами ЄС [4]. Однак, у листопаді 2013 року на саміті «Східного партнерства» у Вільнюсі українська сторона не підписала Угоду про асоціацію та зону вільної торгівлі з ЄС. При цьому було зазначено, що курс на євроінтеграцію Україна не зупиняє. Відмова української влади викликала невдоволення в українців і стала одною з причин Революції Гідності, а згодом і перезавантаження органів державної влади. Усі ці події значно уповільнили процес підписання Угоди та створили додаткові ризики для держави у впровадженні європейського курсу. Продовження співпраці щодо підписання Угоди вимагало стабілізації ситуації в Україні, перезавантаження державних органів влади та проведення чималої кількості перемовин з європейцями. На той час українська сторона не хотіла втрачати час і можливості та планувала якомога швидше підписати Угоду. Відсутність на той момент в Україні легітимного президента, а також загострення ситуації на Сході та в Криму створювали перешкоди для швидкого завершення процедури. Не зважаючи на це підписати документ вдалося, розділивши його на дві частини: політичну та економічну. Слід зазначити, що цей крок не був розділенням Угоди, це юридично неможливо, адже вона працює, як цілісний механізм. Як наслідок, у березні 2014 року було погоджено окремі пункти, що стосувалися політичної сторони питання. У червні Угода була підписана в повному обсязі. Після складного і тривалого процесу ратифікації вона набула чинності 1 вересня 2017 року.

На заваді ратифікації Угоди стояли не лише нестабільна ситуація та внутрішньополітичні проблеми України, а також політична воля окремих держав ЄС. При чому це були держави не з сильним проросійським лобі, до прикладу, Італія, Словаччина чи Греція, а Нідерланди. Голосування парламенту та підписання документу королем відбулося ще 2015 р. Корективи у процес імплементації

внесла громадськість. Справа у тому, що законодавством Нідерландів передбачено, що рішення влади має бути винесене на плебісцит у разі підтримки 300 тис. голландців. Акцію проти підписання Угоди ініціювали та підтримали сатиричний блог *GeenStijl*, громадська організація *Burgercomité EU* («Комітет громадян ЄС») і євроскептичний центр «Форум для демократії». Як наслідок, у квітні 2016 року під час референдуму 61,1% (явка 32,28%) голландців висловилися проти Угоди про асоціацію з Україною [5]. Не зважаючи на те, що референдум носив консультативний характер, правлячі кола Нідерландів врахували його результати та призупинили процес ратифікації. Дійти згоди вдалося наприкінці 2016 р., підписавши «Рішення глав держав і урядів 28 держав-членів ЄС на зустрічі в рамках Європейської Ради щодо Угоди про асоціацію», яке по факту не змінювало самої Угоди, однак уточнювало деякі її положення. У документі було чітко закріплено формат подальших відносин Україна-ЄС. Найбільш невідповідною для України є норма про те, що Угода «не надає статусу кандидата на вступ до Євросоюзу, а також не створює зобов'язання про присвоєння такого статусу Україні в майбутньому» [6]. Саме ця норма може бути потужним аргументом проти подальшої інтеграції України в європейське співтовариство.

Угода викликала питання і після введення в дію. Будь-які зміни в законодавстві України тепер перебувають під пильною увагою європейських партнерів. Одним із найбільш обговорюваних став закон «Про освіту». Невдоволення викликали так звані мовні положення, якими передбачається введення викладання державною мовою. Угорщина, Болгарія, Греція та Румунія розцінили цю норму як посягання на права національних меншин і направили відповідне звернення до Ради Європи та ОБСЄ. Цей лист міг не лише стати на заваді виконанню Угоди, а й створити умови, за яких її було б переглянуто. У даній ситуації для України важливим є два аспекти: підтримка деякими членами ЄС (Естонія, головуєча на той момент в ЄС, Німеччина, Польща та ін.), а також рішення Венеціанської комісії на користь України, яке створило прецедент для захисту відповідних норм в подальшому.

Угода про асоціацію з ЄС для України не лише забезпечує ряд преференцій, а й створює чимало обмежень та зобов'язань. Реалізація цих зобов'язань має супроводжуватися внесенням змін до законодавства України, проведенням реформ, впровадженням антикорупційних заходів тощо. Після двох років чинності Угоди ми можемо не лише оцінити її реальну корисність для України, а й побачити загрози, перед якими постала держава внаслідок її реалізації. Саме під час щорічних самітів, які відбуваються по чергово у Києві та Брюсселі сторони-партнери мають змогу оцінити стан імплементації Угоди та надати рекомендації щодо поліпшення умов співпраці. Чимала увага прикута саме до економічної частини Угоди. Однак, питання забезпечення збереження державного суверенітету, незалежності та гарантування прав громадян – сфера відання політичної частини. Окрім того, у політичній частині Угоди мова йде й про новий, більш поглиблений формат співпраці між Україною та ЄС.

До політичної частини Угоди увійшли: «Преамбула, загальні цілі та принципи», частина «Політичний діалог і реформи, політична асоціація, співробітництво та конвергенція у сфері закордонних справ та політики безпеки» та «Інституційні, загальні та прикінцеві положення».

У частині «*Преамбула, загальні цілі та принципи*» зазначені сторони-підписанти Угоди, з боку ЄС визнано європейський вибір України. Містяться положення про цілі, цінності та принципи Угоди. Закріплено, що політична асоціація та економічна інтеграція України з Європейським Союзом залежатиме від прогресу імплементації Угоди, а саме від проведення реформ та адаптації законодавства до стандартів ЄС. Саме у преамбулі містяться застереження щодо подальшого розвитку стосунків Україна-ЄС: «ця Угода не визначатиме наперед і залишає відкритим майбутній розвиток відносин Україна – ЄС» [7]. Відповідний пункт обмежує Україну у використанні Угоди, як провідника до членства в Євросоюзі. Важливо: Україні не заборонено направляти запит на отримання статусу держави-кандидата. Разом із тим, українська сторона не зможе використати Угоду як аргумент у разі подання заявки на отримання статусу держави-кандидата на вступ до ЄС. Зрештою, результати виконання Угоди, а також їх оцінка європейською стороною може бути використана як підтвердження відповідності стандартам, нормам та пріоритетам ЄС.

Частина «*Політичний діалог і реформи, політична асоціація, співробітництво та конвергенція у сфері закордонних справ та політики безпеки*» містить положення щодо зміцнення політичного діалогу між сторонами, розвитку співпраці у сферах безпеки та оборони, зовнішніх відносин, антикризового управління тощо. Визначено також порядок співпраці між сторонами, порядок якого описано в наступній частині.

У частині *«Інституційні, загальні та прискінцеві положення»* визначено порядок і формати співробітництва та контролю за виконанням Угоди. Перш за все співпраця відбувається на рівні самітів, які проводяться один раз на рік і під час яких «здійснюється загальний нагляд за виконанням цієї Угоди, а також обговорення будь-яких двосторонніх або міжнародних питань, що становлять взаємний інтерес» (ст. 460) [7]. Визначено також три рівні співпраці: міністерський, парламентський та громадський.

На міністерському рівні діалог відбувається в рамках Ради асоціації. Рада асоціації виконує контрольну і моніторингову функції за виконання Угоди, а також визначає перелік головних питань, спрямованих на вирішення завдань щодо реалізації Угоди. До того ж вона має право «приймати рішення про створення будь-якого спеціального комітету чи органу в конкретних сферах... і визначає склад, обов'язки та порядок функціонування таких органів» (ст. 466) [7]. Засідання Ради проводяться не менше одного разу на рік у будь-якому, необхідному для вирішення питань складі. Головування у Раді по черзі здійснюють представник від України та від ЄС.

Допомогу в роботі Ради асоціації надає Комітет асоціації (ст. 464) [7]. До його складу входять найвищі посадові особи. Сфера відповідальності Комітету – підготовка засідань Ради асоціації, а також прийняття рішень у сферах, делегованих Радою Комітету. Головування в Комітеті здійснюється по черзі представником України та представником ЄС.

Для більш детального та предметного дослідження процесу реалізації домовленостей Угодою передбачено створення Підкомітетів, які допомагають Комітету у здійсненні його повноважень. Підкомітет може бути створений з будь-якого питання, пов'язаного з виконанням Угоди, проте це не забороняє сторонам виносити розгляд окремого питання безпосередньо на засідання Комітету. Звіт про діяльність Підкомітетів відбувається на кожному черговому засіданні Комітету.

На парламентському рівні співпраця відбувається в рамках засідань Парламентського комітету асоціацій, до складу якого входять представники Верховної Ради України та Європейського Парламенту. Його повноваження визначаються власним регламентом (ст. 467). Він не лише приймає рішення в рамках реалізації положень Угоди, а й дає рекомендації та співпрацює з Радою асоціації.

У рамках інформування про стан виконання Угоди сторони активно співпрацюють з представниками громадянського суспільства. Для цього передбачено створення Платформи громадянського суспільства, яка складається з одного боку з представників членів Європейського економічного і соціального комітету (ЄЕСК), а з іншого – представників українського громадянського суспільства. Платформа може надавати рекомендації Раді асоціації. Комітет асоціації та Парламентський комітет мають вести неперервний діалог з Платформою щодо досягнення цілей Угоди.

Як бачимо, Угодою про асоціацію передбачено механізм співпраці на багатьох рівнях із залученням представників не лише правлячих кіл, а й громадянського суспільства. *Цей механізм дає змогу говорити про більш потужний контроль за виконанням Угоди, а також збереженням принципів, покладених в основу Угоди.*

Процедура підписання Угоди про асоціацію визначена юридично. Однак для кожної держави – це був особливий процес, на який впливали ряд політичних та дипломатичних факторів. Угода про асоціацію Україна-ЄС – не виключення і також має свої особливості:

- за тематичним охопленням і обсягом Угода є найбільшим міжнародно-правовим документом в історії як України, так і ЄС.
- документ є першою двосторонньою Угодою, якою ЄС підтверджує європейський курс України та визнає її, як державу, яка поділяє спільні цінності та принципи. До моменту підписання Угоди про асоціацію стосунки між сторонами врегульовувалися Угодою про партнерство і співробітництво, яка не лише не визнавала європейського устремління України, а й розглядала відносини між сторонами, як продовження, закладеної СРСР співпраці.
- не зважаючи на те, що Угода – цілісний документ, її підписання було розділено на дві частини: політичну та економічну. Причини цього кроються в намаганнях у подальшому уникнути питань щодо легітимності та легальності цієї Угоди.
- Угода не створює зобов'язань про подальшу перспективу членства в ЄС. За відсутності цієї норми Угоду можна розглядати лише як можливість для України інтегруватися у внутрішній ринок ЄС і вийти на новий щабель політичних відносин з Євросоюзом.
- Угода включає в себе досить широкий спектр галузевого співробітництва. Вона вводилась в дію поступово: з 2014 по 2017 р. у дію вступали окремі положення, які згодом доповнювалися іншими частинами Угоди.

Реалізація політичної частини угоди передбачає наближення України до стандартів та принципів ЄС у питанні захисту та забезпечення прав громадян, розвитку демократії, захисту права меншин, гармонізації співпраці між різними гілками влади та створення нових інституцій, у тому числі, пов'язаних з антикорупційною сферою. Повноцінно увесь механізм має запрацювати лише після повного впровадження реформ. При цьому не можна обмежуватися лише комплексом змін у політичній сфері. Зміни мають запрацювати у комплексі із реформованою економікою, торгівельною сферою, сферою юстиції і т. д.. Оцінка виконання Угоди, як правило, здійснюється щорічно українською та європейською стороною. Українська сторона звітує про стан виконання Угоди, європейська – дає оцінку виконаному плану. За даними Офісу Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції у 2018 році частина Угоди «Політичний діалог, національна безпека та оборона» виконана на 50% [8, с. 20]. Серед механізмів реалізації положень Угоди можна виділити наступні:

- внесення змін в Конституцію (внесення змін щодо децентралізації влади; внесення змін щодо правосуддя; закріплення євроінтеграційного та євроатлантичного курсу України);
- прийняття законопроектів («Про державну службу», «Про Національне антикорупційне бюро», «Про запобігання корупції», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про Державне бюро розслідувань» та ін.);
- створення нових структур (Національне антикорупційне бюро України; Національне агентство з питань запобігання корупції; Спеціалізована антикорупційна прокуратура; Вищий антикорупційний суд України, Державне бюро розслідувань і т. д.);
- реформи органів та інститутів (реформа МВД і початок роботи Нацполіції; запуск роботи «нової держслужби»);
- підтримка роботи консультативних місій, зокрема місії ЄС з питань реформування цивільного сектору безпеки (EUAM);
- приєднання України до ряду заяв та декларацій (за 2018 рік – Україна приєдналася до 492 з 588 заяв та декларацій).

Імплементация Угоди – процес складний та тривалий. Кожен сектор Угоди виконується з різною швидкістю, комплексністю та якістю. Кожен сектор у процесі реалізації має свої проблеми. Під час імплементации Угоди можна стикнутися з рядом проблем, які можуть мати як внутрішні, так і зовнішні причини. *Внутрішні* перш за все пов'язані з проблемами інституційного характеру; точковим, а не комплексним підходом у реалізації рішень; недосконалістю комунікації влада – громадяни у питанні корисності та шкоди змін; не варто також відкидати і вплив незацікавлених у змінах груп інтересів. *Зовнішні* проявляються у змінах позиції та настроїв самої Європи. По-перше, у порівнянні з 2014 роком, початком виконання Угоди, у звіті 2018 р. Європа була не такою оптимістичною та задоволеною станом виконання Угоди. По-друге, 2019-й – рік змін для Європи: перезавантажено основні інституції, з'являються нові ключові гравці зі своїм баченням майбутнього ЄС. Як наслідок, цілком логічним є часткова зміна орієнтирів: Європа дедалі більше зосереджується на внутрішніх проблемах.

Висновки:

Успішна імплементация Угоди про асоціацію України з ЄС – це злагоджена робота державних інститутів, бізнесу та громадянського суспільства. Запуск механізму якісної співпраці вищезазначених ланок подекуди доволі тривалий. Для України Угода про асоціацію – це не лише стандарти, цінності та принципи. Це також можливість заявити про себе як про сильного гравця на геополітичній арені та вийти на новий формат міжнародного співробітництва. Використання цих можливостей залежить, у тому числі, від реалізації взятих Україною зобов'язань, а також вміння відстояти свою позицію. Важливо, аби Угода стала провідником до нових, більш якісних стандартів, а не механізмом маніпулювання та впливу більш сильними геополітичними гравцями.

За декілька років Україні необхідно зробити те, до чого Європа йшла десятиліття. Це, безумовно, має позитивно вплинути на розвиток держави. Проте, важливо розуміти, що Угода – не рятівне коло для України, не лише скарбничка можливостей. Це також ряд загроз, пов'язаних з надмірним втручанням у внутрішню політику держави, це вплив на прийняття рішень груп інтересів, що матимуть на меті завдати шкоди державі і т. д. Невиконання Угоди дасть підстави поставити питання про доцільність подальшого євроінтеграційного курсу України. Відповідно, Україна має звертати увагу не тільки на зміст, а й на функціональну сторону імплементации Угоди. А для цього необхідно вжити ряд заходів: співпрацювати з групами інтересів і громадськістю щодо тлумачення змісту змін, забезпечити не лише інституційну спроможність виконувати завдання, а й

відкритість та прозорість роботи інститутів, необхідна наявність політичної волі, доцільності та можливості втілити нововведення не лише де-юре, а й де-факто.

Бібліографічний список:

1. Олійник Ю. Угода «Про асоціацію» ЄС з «третіми» державами: досвід Польщі. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Львів, 2014. Випуск 26. С. 133-140.
2. Europe Agreement establishing an association between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Republic of Hungary, of the other part URL: https://www.fdfa.be/sites/default/files/atoms/files/304_Agreement%20in%20English.pdf (дата звернення 29.09.2019).
3. Копенгагенські критерії членства в Європейському союзі (інформаційно-аналітична довідка) URL: <https://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/774> (дата звернення 28.09.2019).
4. Угода про асоціацію URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/evropejska-integraciya/ugoda-pro-asociaciu> (дата звернення 25.09.2019).
5. Dutch referendum voters overwhelmingly reject closer EU links to Ukraine URL: <https://www.theguardian.com/world/2016/apr/06/dutch-voters-reject-closer-eu-links-to-ukraine-in-referendum> (дата звернення 03.10.2019).
6. ЄС знайшов вихід з кризи щодо Угоди про асоціацію з Україною. Повний текст рішення. Українська правда. URL: <https://www.euointegration.com.ua/articles/2016/12/15/7058954/> (дата звернення 29.09.2019).
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення 25.09.2019).
8. Звіт про виконання Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом у 2018 році URL: <https://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/association-agreement-implementation-report-2018.pdf> (дата звернення 4.10.2019).

References:

1. Oliynyk Y. Association Agreement of the EU with «third» countries: Poland experience. Ukrainian national idea: reality and development perspectives. Lviv, 2014. V 26. P. 133-140.
2. Europe Agreement establishing an association between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Republic of Hungary, of the other part URL: https://www.fdfa.be/sites/default/files/atoms/files/304_Agreement%20in%20English.pdf (дата звернення 29.09.2019).
3. Copenhagen criteria for European Union membership (information and analytical information) URL: <https://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/774> (дата звернення 28.09.2019).
4. Association Agreement URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/evropejska-integraciya/ugoda-pro-asociaciu> (дата звернення 25.09.2019).
5. Dutch referendum voters overwhelmingly reject closer EU links to Ukraine URL: <https://www.theguardian.com/world/2016/apr/06/dutch-voters-reject-closer-eu-links-to-ukraine-in-referendum> (дата звернення 03.10.2019).
6. EU finds way out of crisis under Association Agreement with Ukraine. Full text of decision. Ukrainska pravda URL: <https://www.euointegration.com.ua/articles/2016/12/15/7058954/> (дата звернення 29.09.2019).
7. Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення 25.09.2019).
8. Association agreement implementation report 2018 URL: <https://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/association-agreement-implementation-report-2018.pdf> (дата звернення 4.10.2019).

Mainina M. S. Ukraine–European Union Association Agreement: political threats and economical opportunities

Ukraine–European Union Association Agreement defined a new, unique form of cooperation between parties. This very important document had shown the importance not only for Ukraine's aspiration to become a part of the European Community, but also demonstrated readiness of the EU to accept Ukraine as a state that is a part Europe. The process of signing the Association Agreement was not easy and ended successfully only from the second attempt. Signature and ratification of the Association Agreement was delayed by a number of events: Ukraine's rejection to sign the Agreement in Vilnius (2013), the Maidan revolution events, escalation of the situation in Crimea and Donbass, Presidential elections, and Nederland's referendum. As of today, the Agreement is considered to be the biggest normative legal act in history of the EU and Ukraine.

Most experts are analyzing The Association Agreement from the economic point of view. Indeed, economic part is one of the major parts of this document. However, its realization on the ground is

impossible without political cooperation. This article focuses on the political part of the Agreement. The purpose of this paper is to explore the story of the Association Agreements between the EU and other states. The article defines the unique features of the Ukraine–EU Association Agreement, analyses changes during implementation, threats and prospects for further Agreement implementation. We conclude that there are internal and external reasons for complications in Agreement implementation.

For Ukraine this Agreement is not only about standards, principals and values, but also about international standing and ability to prove strangeness in the geopolitical arena. Implementation of the Agreement is a huge step for the «European future». But, we need to understand that such changes should be carefully weighted. Ukraine must save sovereignty, independence and an ability to defend its interests.

Key words: *The Association Agreement, euro integration, European Union.*